

# Книжкова виставка

## Чорнобиль: медичні наслідки

(30 років Чорнобильської катастрофи)

Запрошуємо наших користувачів ознайомитися з книжковою виставкою.

Оригінали документів можна переглянути у читальному залі відділу обслуговування ВОНМБ. У разі зацікавленості в матеріалах окремих статей із зазначених видань, рекомендуємо скористатися сервісом "Електронна доставка документів" [www.vinmedlib.org.ua](http://www.vinmedlib.org.ua) з метою одержання повного тексту.



26 квітня 2016 року виповнюється 30 років трагедії на Чорнобильській атомній електростанції (ЧАЕС).

Указом Президента України від 14 грудня № 702/2015 «Про заходи у зв'язку з 30-ми роковинами Чорнобильської катастрофи» в Україні 2016 рік оголошено Роком вшанування учасників ліквідації

наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і пам'яті жертв Чорнобильської катастрофи.

Чорнобильська катастрофа - найбільша техногенна катастрофа ХХ ст., внаслідок якої змінились умови навколишнього середовища.

За офіційними даними зазнали радіоактивного забруднення 2294 населених пункти на території 77 районів та 12 областей України.

Нині в Україні проживає понад 2,5 млн. чол., які постраждали від Чорнобильської катастрофи, з них 105 тис. осіб стали інвалідами.

<http://www.kyiv-obl.gov.ua/chornobil>

"На Вінниччині сьогодні проживає більше 24 тисяч мешканців, які мають відповідний статус громадянина, що постраждав у Чорнобильській катастрофі.

Також, в області проживає 4736 осіб учасників ліквідації аварії... більше 15 тисяч дітей, що мають статус постраждалих від катастрофи".

І. Івасюк директор Департаменту освіти та науки облдержадміністрації



# Чорнобиль: медичні наслідки

30 років з часу Чорнобильської катастрофи (26.04.1986)



**Чорнобиль: трагедія, подвиг, пам'ять**



**Чорнобиль не має минулого часу (медичні наслідки катастрофи)**



**Вплив Чорнобильської катастрофи на стан здоров'я дітей**



## Розділ 1.

# Чорнобиль: трагедія, подвиг, пам'ять



*Вже лелека  
не в'є там гніздечко,  
Не лунає там пісня і сміх,  
Наче сироти, стали містечка  
Без людей нерозумних  
своїх...*

*Н.Косяк*

Пам'ятник вінничанам-учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

**1. Указ Президента № 702/2015 «Про заходи у зв'язку з 30-ми роковинами Чорнобильської катастрофи».**

<http://www.president.gov.ua/documents/7022015-19641>

**2. Постанова Верховної Ради України «Про вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та про заходи пов'язані з 30-ми роковинами Чорнобильської катастрофи (квітень 2016 року)»**

<http://rada.gov.ua/news/Novyny/119030.html>

**3. Вінничани в Чорнобилі: Книга пам'яті (1986-2001)/Упоряд.М.Лаціс.-Вінниця, 2001.- С.208.**

**4. Иллеш А.В., Пральников А.Е.**

**Репортаж из Чернобиля: Записки очевидцев. Комментарии.Размышления.-М., 1987.-157с. 66.2(4 Укр)/И44**



**5. Ім'єння зорі Чорнобиль: фотоальбом/** укл. М. Лябах. - К., 1996. - 232 с. **66.2(4УКР)/Й 51**

**6. Мужність і біль Чорнобиля: Повість-хроніка:** Поеми. Вірші.- К., 1988.- 144с. **66.2(4Укр)/М89**

**7. Чорнобиль. Дні випробувань : книга свідчень /** Упоряд.В.Г.Шкода - К., 1987. - 470 с. **66/475**

**8. Чернобыль. Дни испытаний: Книга свидетельств. Стихи, очерки, рассказы, отрывки из романов и повестей, интервью/Сост.В.Г.Шкода.-К.,1988.-509с. 66.2(4Укр)/449**

**9. Чернобыль: события и уроки: Вопросы и ответы /** В.Я. Возняк, А.П. Коваленко, С.Н. Троицкий; Под общ. ред. Е.И. Игнатенко. - М. : Политиздат, 1989. - 278 с. : ил. **66.2(4Укр)/Ч-49**



**10. Чорнобильська катастрофа : сборник /** Ред. В.Г. Бар'яхтар. - К., 1996. - 576 с. **616.073.1/Ч-75**

**11. Щербак Ю. Н. Чернобыль: Документ. повествование /** Ю.Н. Щербак. - М., 1991. - 464 с. **66.2(4Укр)/Щ61**

**12. Ястремський М.М. Полинові шляхи вінничанок.** Книга ІІ.- Вінниця,2012.-160с.,іл. (Книга пам'яті про вінничанок, які виявили патріотизм, професіоналізм, самопожертву в боротьбі з наслідками Чорнобильської катастрофи.)

**13. Мишковська А. Чорнобиль: хронічна хвороба суспільства //** СЕС. Профілактична медицина. - 2014г. № 2/3. - С.34-37.

**14. Шаповал В. Спогади про Чорнобильську біду //** СЕС. Профілактична медицина. - 2014. - № 4. - С. 40-44.

## Розділ 2.

# Чорнобиль не має минулого часу (медичні наслідки катастрофи)



**Аварія стала негативним чинником погіршення стану здоров'я населення, зростання його смертності, особливо дитячої. Її негативний вплив на здоров'я**

**населення відзначається тривалістю, його відчуватимуть не лише нинішні, але й майбутні покоління.**

### Література:

#### Книги:

#### **15. Бар'яхтар В. Г.**

**Радіація. Що ми про неї знаємо?** / В.Г. Бар'яхтар, В.І. Стрижак, В.О. Поярков. - К. : Наук. думка, 1991. - 32 с. **616.073.1/Б26**

#### **16. Бебешко В. Г.**

**Гострий радіаційний синдром і його наслідки: (за матеріалами 15-річного спостереження за станом здоров'я осіб, потерпілих у зв'язку з Чорнобильською катастрофою):** монографія / В. Г. Бебешко, О. М. Коваленко, Д. О. Білий . - Тернопіль, 2006. - 424 с. **616.073.12/Б 35**

**17. Використання показників метаболічної дисфункції для визначення характеру органічного ураження головного мозку в осіб, які зазнали дії факторів Чорнобильської аварії:** методичні рекомендації / Національний науковий центр радіоц.

медицини НАМН України ; укл. Л. М. Овсяннікова. - К. : [б. и.], 2013. - 19 с. **616.8/В 43**

**18. Виявлення злякисних новоутворень та удосконалення обліку у системі диспансеризації ліквідаторів та евакуйованих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: метод. рекомендації / А.Є. Присяжнюк, В.Г. Грищенко, З.П. Федоренко и др. ; Наук. центр радіац. медицини АМН України. - К., 2005. - 24 с. **616.006.01/В 55****



**19. Діагностика і лікування нервово-психічних розладів в учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС : метод. рекомендації / Наук. центр радіац. медицини АМН України ; К.М. Логановський , Н.Ю. Чупровська, Л.Л. Здоренко, К.Ю. Антипчук, М.О. Бомко, Т.К. Логановська, Н.В. Денисюк, С.А. Чумак. - К. : [б. и.], 2005. - 39 с. **616.893/Д 44****

**20. Діагностичні критерії для проведення верифікації деяких радіоіндукованих та радіосоційованих злякисних захворювань кровотворної системи у учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС : метод. рекомендації / В.Г. Бебешко, І.С. Дягіль, Т.Ф. Любарець и др. ; Наук. центр радіац. медицини АМН України. - К. : [б. и.], 2005. - 18 с. **616.153/Д 44****

**21. Клініко-гематологічні особливості мієлодиспластичного синдрому в осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: Метод. рекомендації / Наук. центр радіац. медицини; Авт.: В.І.Клименко та інш.: методический материал. - К., 2001. - 15 с. **616.153/К 49****

**22. Коваленко А. Н.**

**Эрозивно-язвенная патология гастродуоденальной зоны и хронический гепатит у пострадавших вследствие аварии на ЧАЭС : монография / А. Н. Коваленко, Е. В. Гасанова, А. А. Гасанов. - Киев , 2013. - 309 с. **616.33/К 56****

**23. Коханов В. П.**

**Психиатрия катастроф и чрезвычайных ситуаций (теория и практика) : монография** / В. П. Коханов, В. Н. Краснов. - М. : Практическая медицина, 2008. - 448 с. **616.89/К 75**

**24. Медико-биологические аспекты системы оздоровительной реабилитации ликвидаторов и лиц, пострадавших от аварии на Чернобыльской АЭС/** МЗ Украины по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы / Отв. ред. В.П. Зотова, О.В. Коркушко. - К., 1996. - 225 с. **616.073.1/М42**

**25. Методологія встановлення причинного зв'язку хронічних захворювань бронхолегеневої та травної систем з дією чорнобильських факторів у віддалений період після опромінення : метод. рекомендації** / Д.А. Базика, В.О. Сушко, В.П. Терещенко и др. ; Наук. центр радіац. медицини АМН України. - К. : [б. и.], 2005. - 21 с. **616.2/М 54**

**26. Медичні наслідки Чорнобильської катастрофи: 1986-2011: монографія** / НАМН України, ДУ "Наук. центр радіаційної медицини НАМН України" ; ред.: А. М. Сердюк, В. Г. Бебешко, Д. А. Базика. - Тернопіль, 2011. - 1092 с. **616.073.1/М 42**

**27. Медичні наслідки аварії на Чорнобильській атомній електростанції : монографія** / ред. О. Ф. Возіанов, В. Г. Бебешко, Д. А. Базика. - К. : ДІА, 2007. - 814 с. : іл. **616.073.12/М 42**

**28. Медицинские последствия аварии на Чернобыльской атомной станции : в 3 книгах. Кн.1.** Эпидемиология медицинских последствий на Чернобыльской АЭС / ред. В. А. Бузунов. - К., 1999. - 315 с. **616.073.1/М42**

**29. Медицинские последствия аварии на Чернобыльской атомной станции. В 3 тт.: Т. 2:** Клинические аспекты чернобыльской катастрофы : монография / Ред. В.Г. Бебешко. - К., 1999. - 400 с. **616.073.1/М 42**

**30. Медицинские последствия аварии на Чернобыльской атомной станции : в 3 кн. Кн.3.** Радиобиологические аспекты Чернобыльской катастрофы / ред. М. И. Руднев. - К., 1999. - 203 с. **616.073.1/М42**

**31. Обследование и лечение пострадавших с гипертонической болезнью в отдаленный после Чернобыльской катастрофы период** : методические рекомендации / И. Н. Хомазюк [и др.] ; рец. Л. Ф. Коноплева ; Мин. Украины по вопр. чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Черноб.катастрофы, Минздрав. Украины, Науч.центр радиац.мед. АМН Украины, Украинский центр науч.мед.информ. и патентно-лицензионной работы. - К. : [б. и.], 1997. - 28 с. **616.118/O 25**

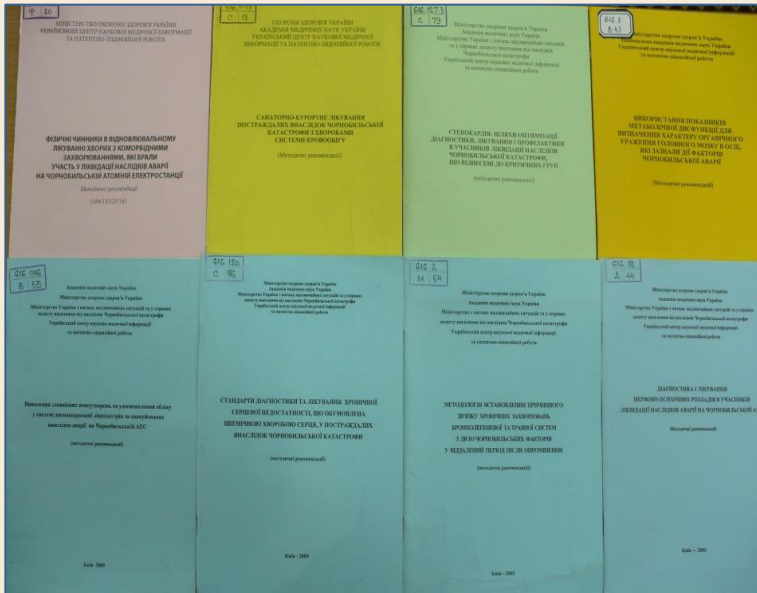
**32. Острая лучевая болезнь в условиях Чернобыльской катастрофы** : монография / Л.П. Киндзельский, А.С. Зверкова, С.А. Сивкович, и др. - К., 2002. - 223 с. **616.073.15/O-76**

**33. Пропозиції щодо вдосконалення заходів медичного, соціального та протирадіаційного захисту жителів радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи територій (за наслідками моніторингу медико-демографічної ситуації)** : методичні рекомендації / М. І. Омелянець, Н. В. Гунько, Н. Ф. Дубова ; МОЗ України, АМН України, Укр. центр наук.-мед. інформ. і патентно-ліцензійної роботи. - К. : [б. и.], 2009. - 23 с. **616.073.1/П 81**

**34. Рак щитовидной железы. Эпидемиологические, радиобиологические и иммуноэндокринологические аспекты с обоснованием иммунотерапии** : монография / А. Е. Романенко [и др.] ; ред.: Ю. А. Гриневич, А. А. Чумак. - К. : Здоров'я, 2011. - 208 с., С.29-43. **616.4-006/P 19**

**35. Руководство по социальной психиатрии** : учебное пособие / ред.: Т. Б. Дмитриева, Б. С. Положий. - 2-е изд., испр. и доп. - М., 2009. - 544 с. , С. 458. **616.89/P 85**

**36. Стандарти діагностики та лікування хронічної серцевої недостатності, що обумовлена ішемічною хворобою серця, у постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи** : метод.рекомендації / І.М. Хомазюк, О.С. Ковальов, Ж.М. Златогорська и др. ; Наук. центр радіац. медицини АМН України. - К. : [б. и.], 2005. - 39 с. **616.120/C 76**



**37. Стенокардія: шляхи оптимізації діагностики, лікування і профілактики в учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, що віднесені до критичних груп : метод. рекомендації /**  
**Наук.центр радіац.медицини ; Укл. І.М. Хомазюк, та інш. - К. , 2003. - 30 с. 616.127.3/С 79**

**38. Сучасна функціональна діагностика психічних розладів у учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС: метод. рекомендації /**  
**Донец.держ.мед.ун-т ім.М.Горького; Укл.: В.А.Абрамов та інш. - Донецьк, 2001. - 18 с. 616.89-07/С 91**

**39. 100 избранных лекций по эндокринологии: монография / ред. Ю. И. Караченцев [и др.]. - Харьков , 2009. - 948 с.,С. 492. 616.4/С 81**

**40. Фізичні чинники в відновлювальному лікуванні хворих з коморбідними захворюваннями, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції: метод. рекомендації /**  
**укл. О. М. Роздільська [и др.]. - Київ, 2014. - 24 с. 615.83/Ф 50**

**41. Чернобыль и здоровье населения: Тез. докл. науч.-практ. конф. 25-26 апрель 1994 г.: В 3 тт. Т. 3./ Науч. центр. радиац. медицины : материалы временных коллективов / Ред. Ю.П. Спиженко. - К. : [б. и.], 1994. - 210 с. 616.073.1/Ч 49**

**42. Чернобыльская катастрофа: патологическая анатомия и патоморфоз некоторых заболеваний: научное издание / Ред. В.П. Терещенко. - К., 1999. - 85 с. 616.073.1/Ч 49**

**43. Ярмоненко С. П. Жизнь, рак и радиация: научное издание. - М., 1993. - 160 с. : ил. 616.073.1/Я 75**



**На забруднених територіях навколо Чорнобильської АЕС спостерігається високий рівень смертності, низька народжуваність, збільшення кількості випадків захворювання на рак і широке поширення психічних розладів.**

**Журнали:**

**44. Захворюваність на рак щитоподібної залози населення України після аварії на ЧАЕС / М. М. Фузік [и др.] // Довкілля та здоров'я. - 2014. - № 2. - С. 62-69.**

**45. Капустинська О. А. Особливості формування патології системи кровообігу евакуйованого населення, яке зазнало впливу іонізуючого опромінення на щитоподібну залозу, у постчорнобильський період // Медичні перспективи. - 2014. - Т. 19, № 4. - С. 169-177.**

**46. Проблеми радіаційної медицини та безпеки України в ХХІ столітті: історичне минуле та сучасні завдання / А. М. Сердюк [и др.] // Науковий журнал МОЗ України : медичне науково-практичне видання. - 2013. - № 1. - С. 7-18.**

**47. Рак щитоподібної залози як проблема антропогенного забруднення (I повідомлення) / Н. В. Баленко [и др.] // Довкілля та здоров'я. - 2014. - № 1. - С. 33-37.**

**48. Рак щитоподібної залози як проблема антропогенного забруднення (II повідомлення) / Н. В. Баленко [и др.]. // Довкілля та здоров'я. - 2014. - № 2. - С. 51-56.**

**49. Фузік М. М. Оцінка впливу споживання продуктів харчування місцевого виробництва на формування дози внутрішнього опромінення у віддалений період після Чорнобильської катастрофи / М. М.**

Фузік ; І. М. Хоменко, С. В. Поліщук. //Довкілля та здоров'я . - 2014г. N 2 . - С.57-61.

**50. Чумак А. А.**

**Персистувальні вірусні інфекції як важливий чинник патогенезу віддалених наслідків Чорнобильської катастрофи / А. А. Чумак, І. В. Абраменко, П. К. Бойченко // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія : журн. для лікаря-практ. - 2012. - № 5/6. - С. 56-61.**

**51. Шевченко О. Є.**

**Сучасне ставлення до участі медичних сестер у вирішенні проблеми лікування постраждалих від наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції та методології діагностики та лікування болю у цієї категорії хворих / О. Є. Шевченко, С. О. Ястремська. - Електрон. журн. - // Медсестринство. - 2014. - N 2. - С. 5-8.**

**52. Янчій І. Р.**

**Обґрунтування органозберігаючих операцій при папілярній карциномі щитоподібної залози в пацієнтів, які були дітьми та підлітками на час Чорнобильської аварії / І. Р. Янчій, М. Ю. Болгов, Т. І. Богданова. - Електрон. журн. - // Ендокринологія. - 2014. - Т. 19, № 3. - С. 177-183**

## Вплив Чорнобильської катастрофи на стан здоров'я дітей



**Погіршення стану здоров'я дітей – є одним із значних негативних наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.**

### Література:

- 53. Чернобыль... Здоровье детей / В.М.Пономаренко, А.М.Нагорная, А.И.Щербатый, В.Н.Полищук. - К. : 1996. - Библиогр.:с.229-253. 618.9-08/Ч-49**
- 54. Демидчик Е. П. Рак щитовидной железы у детей: Последствия аварии на ЧАЭС : учебное пособие / Е.П. Демидчик, А.Ф. Цыб, Е.Ф. Лушников. - М. : Медицина, 1996. - 208 с. 618.974/Д 30**
- 55. Диспансерний нагляд за нащадками батьків, які зазнали радіаційного впливу в дитячому віці внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС : методичні рекомендації / Ін-т охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України ; укл. М. М. Коренев [и др.]. - К., 2012. - 23 с. 618.9/Д 48**
- 56. Методологія ранньої доклінічної діагностики гіпотериозу у дітей, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС: Метод.рекомендації / Наук.центр радіац.медицини; Укл.: О.Я.Боярська та інш.: методический материал. - К., 2001. 618.974/М 54**
- 57. Оптимізація медичної допомоги дітям і підліткам у віддалений період після аварії : метод. рекомендації / Н.О., Т.В.**

Трескунова, Т.А. Духота и др. ; Наук. центр радіац. медицини АМН України. - К. : [б. и.], 2005. - 16 с. **618.9-08**

**О-62**

**58. Організація медичного моніторингу стану здоров'я дітей та підлітків, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС : метод. рекомендації / Наук. центр радіац. медицини АМН України ; Укл. А.Ю. Романенко, та інш. - К. : [б. и.], 2003. - 23 с. **616.073.1/О-64****



**59. Профілактика захворювань щитовидної залози у дітей, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: метод. рекомендації / Наук. центр радіац. медицини; Авт.: О.Я.Боярська та інш. - К. : [б. и.], 2000. - 19 с. **618.974/П 84****

**60. Степанова Е. И. Функциональное состояние системы дыхания детей, испытавших радиационное воздействие в результате Чернобыльской катастрофы : монография / Е.И. Степанова, И.Е. Колпаков, В.Ю. Вдовенко. - К., 2003. - 160 с. **618.972/С 79****

### Журнали:

**61. Кондрашова В. Г. Якість життя дітей з малими аномаліями розвитку серця, які народилися від батьків, опромінених в дитячому віці в результаті аварії на ЧАЕС / В. Г. Кондрашова, Н. С. Домбровська // Лікарська справа. Врачебное дело = Врачебное дело. - 2015. - № 1/2. - С. 17-22.**

**62. Омелянець М. І. Гігієнічна оцінка організованого безплатного харчування потерпілих від Чорнобильської катастрофи дітей на радіоактивно забруднених територіях України для профілактики внутрішнього опромінення / М. І. Омелянець, Н. В. Півень, Н. В. Гунько // Довкілля та здоров'я. - 2015. - № 2. - С. 44-49.**

**63. Півень Н. В.**

**Стан та проблеми виконання державної програми щодо організованого харчування дітей на радіоактивно забруднених територіях України** // Довкілля та здоров'я. - 2015. - № 3. - С. 56-60.

**64. Стан церебральної гемодинаміки у дітей, які народилися та постійно проживають на радіоактивно забруднених територіях**

/ В. Г. Кондрашова [и др.] // Педіатрія, акушерство та гінекологія. - 2014. - Т. 78, № 3/4. - С. 53-59.

**65. Шведунова Л. Н.**

**Реабілітація дітей с екологоотягощенным анамнезом в санаторно-курортных учреждениях** / Л. Н. Шведунова, А. Н. Глухов. - Електрон. журн. - // Физиотерапия, бальнеология и реабилитация. - 2014. - № 4. - С. 36-41.